

„Edinost“

h sja enkrat na dan, razen nedelj in
raznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za mesec 2 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na na-
ročno brez priložene naročnine se uprava
ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
sredstvene številke po 6 stotink (3 svč.);
v Trstu pa po 8 stotink (4 svč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petilo. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Polarna, oamrtnice in javne zabave do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Neprankovani dopisi se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravnništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molina
plecolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst

Naš jezik na porotnih sodiščih.

Interpelacija poslancev Spinčiča do nje-
gove ekscelence gospoda ministra za pravo-
sodje.

Dne 21. aprila t. l. je bila na c. kr.
deželnem sodišču v Trstu kakor kazenskem
sodišču porotna razprava proti znanemu ita-
lijanskemu agitatorju dru. Krstiću radi ža-
ljenja na časti, storjenega po žaljivem članku
proti nekemu nekdanjemu orožniku v listu
»Prava Naša Sloga«, službečim italijanski
stranki, in je bil dr. Krstić po izvedeni raz-
pravi obsojen v trimesečen zapor, poostren z
enim postom na teden.

Zastopnik privatnega tožitelja, dr. Stanič,
je začel svoj govor v slovenskem jeziku, iz-
javil je pa ob enem, da je pripravljen go-
voriti tudi v drugem v deželi navadnem je-
ziku, ako porotniki ne umejo slovenskega
jezika. Na to je predsednik razpravi, dežel-
nega sodišča svetnik Pederzoli opazil, da je za-
stopniku privatnega tožitelja pač dovoljeno
govoriti slovenski, hrvaški in eventuelno
tudi nemški, ali to le potem, ako je na raz-
pravo pozvan sodni tolmač, kajti razpravni
jezik na deželnem sodišču v Trstu je izključno
italijanski.

Ta, predpisom zakonov in naredeb in
tudi naravnim zahtevam, danim v interesu
pravičnega in primernega izvajanja kazenskih
razprav, nasprotujoča enunciacija predse-
dnika, deželnosodnega svetnika Pederzolja,
ki se očitno ne zna brzdati v službi svoji
narodni strasti, je v krogih Slovencev in
Hrvatov vsega Primorja provzročila umevno
veliko razburjenje, na drugi strani pa je v
listih, ki izhajata v Trstu na italijanskem
jeziku, »Il Piccolo« in »L'Indipendente«,
dobila komentar, ki kaže povsem opravičenim
zaključek, da gre v danem slučaju za čine
zvestnega kršenja jezikovnih pravice Slo-
vencev in Hrvatov Primorja in za provo-
kacijo.

Noben zakon, nobena na-
redba ne določa, da je v Trstu
oziroma v Primorju italijanski
jezik edini razpravni jezik na
sodiščih.

Taka norma bi bila nezmisel, kajti v
Primorju tvori slovensko in hrvaško prebi-
valstvo večino in spadajo posebej v območje
deželnega sodišča v Trstu štirje čisto sloven-
ski, oziroma hrvaški okrajji (Sežana, Komen,
Podgrad, Volosko) in trije jezikovno mešani
okrajji (Trst, Koper, Pirau), v katerem po-

slednjem je prebivalstvo na deželi izključno
slovensko, oziroma hrvaško.

Kako naj bi imeli torej deželno sodišče,
obsežajoče štiri čisto slovenske, oziroma hr-
vatske okraje in tri jezikovno mešane okraje
italijanski jezik kakor edini razpravni jezik?
To bi bilo nezmiselno.

Sicer pa obstoji na rečenem deželnem
sodišču, in sicer v oddelku za civilne pravne
stvari, poseben senat (senat II), ki v pretež-
nem številu slučajev razpravlja v slovenskem
in hrvaškem jeziku.

Tako je tudi na okrajnem in trgovskem
sodišču.

To je torej izjava, protivna zakonu in
pravici in tudi prepričanju, danem za vsa-
kogar vsled obstoječih razmer na deželnem
sodišču v Trstu, če je deželnosodni svetnik
Pederzoli enunciral, da je v Trstu sodni
razpravni jezik edino le italijanski!

Mi moramo najenergičnejše protestirati
proti taki izjavi in zahtevamo, naj se dežel-
nosodnega svetnika Pederzolja prisili na naj-
odločnejši način, da bo spoštoval obstoječe
zakone in pravice in da se v izvrševanju
svoje službe ne bo kazal narodno nestrp-
nega. Stavljamo torej do njegove ekscelence
vprašanje:

1) Je-li opisan slučaj znan njegovi ek-
scelenci?

2) Kaj misli njegova ekscelence ukreniti,
da se na deželnem sodišču v Trstu ne do-
godi več takov slučaj?

Dunaj, 23. aprila 1902.

Spinčič, Robič, dr. Zúček, Biankini, dr.
Ferri, Perić, Berks, dr. Zaffron, Pogačnik,
Kaftan, Hovorka, dr. Fiedler, dr. Pacák,
Šupuk, Sokol, Heimrich, dr. Ivčević, Avgust
Sehnal, Pfeifer, dr. Klaič, Borčić, Povše,
dr. Brzorád, Žičkar, dr. Ploj.

Politični pregled.

V Trstu, 28. aprila 1902

**Akcija Vsenemcev za usakanje
nje nemščine državnim jezikom.** Vsa
božji svet, v kolikor ni stlačen v ograjo
blagopokojne nemške gemeinbürgschaft, do
katere mej sega Schönererjev bič, jemlje to
akcijo Nemecev — v kolikor smo se mogli
informirati iz glasov v novinah — zgolj od nje
— humoristične strani. Sodba vseh, ki mo-
rejo govoriti naravnost in brez strahu pred
Jurijem Schönererjem, je ta, da Vsenemci
niso resni politiki in da bi bila zgolj potrata,
ki bi si ne dala opravičiti, ako bi hoteli resno

reagirati na takov nezmisel, na tako skrupceno
delo.

»Reichswehr« povdarja, da o »zakon-
skem« načrtu Vsenemcev je možno govoriti
le se stališča namerjane demonstracije. To je
razvidno že iz tega, da je Schönerer nalašč
izbral najneprimernejši čas za začetek take
akcije. Če se nemške stranke uklonijo pred
tem Gesslerjevim klobukom, dobro, potem
pride do razdraženja mej Vsenemci in do
parlamentarnih eksplozij, kakršnih ravno
potrebuje Schönerer. Če se pa nemške
stranke ne upognejo pred diktatom Schöne-
rerjevim, pa jih bo tem boljše proglašal za
»nenemške« in izdajce. In na tem levu mu
utegne pasti v roke še marsikak — nov
mandat, kar je zopet glavni cilj Schö-
nererjev. To torej ne bi bilo nič drugega,
nego demonstracija, katere namen je pro-
zoren.

»Information« meni, da načrt Vsenem-
cev dela vtis, kakor da so njega avtorji
zadnjih 20 let avstrijske zgodovine — pre-
spali. Razun v kaki dijaški beznici se ne
more nikjer resno razpravljati o tem načrtu.
Ta list je uverjen, da načrt ne bi našel v
zbornici niti navadne, kamo-li dvotretjinske
večine, ki je potrebna.

Jako zgovorno, ali za iskrenost tega lista
jako simptomatično kritiko je podala »Neue
Freie Presse« a tem, da — molči. V zadnji
številki prinaša članke o Bethovenovem spo-
meniku, o — Sijamu in raznih drugih bolj
ali manje — eksotičnih stvarih. Ali o ne-
stvoru nje lastnih gojencev so jej usta
zaprta.

Po razlogu ni treba mnogo vpraševati.
Je tisti, ki tišči vse nemške stranke.

Vse priznavajo, da je načrt Vsenemcev
neizvedljiv, vse so prepričane, da je za vsami
takimi načrti frivolnost Schönererjeva, s katero
tira mož z namišljenimi interesi nemškega
naroda čisto navadno spekulacijsko politiko.
Wolf gre v svojem glasilu celo najdalje v
strogosti kritike ter pravi, da ves ta načrt
ni drugega, nego »hlapec«, ki služi za sezu-
vanje čevljev, narejen v obliki revolverja.
Tak revolver pa se ne sproži nikdar!! Ob
intimnem sovražstvu, ki je navstalo sedaj med
Schönererjem in Wolfom, in sicer zopet iz
zgolj osebnih sebičnih namenov, je strogost
Wolfova umljiva.

No, nas zanima to, da priznavajo vsi, da
imamo tu posla s prazno demonstracijo brez
vsake nade do uspeha. Tem bolj se mora
gabit žlovek, ko spozna, da iz dosedanjih
izjav, da druge nemške stranke vendar le —

podpišejo Schönererjev pred-
log! Tu imamo torej zopet slučaj, ko se po-
litiki, ki hočejo biti resni, pridružujejo prazni
demonstraciji, v polni zavesti, da je prazna
demonstracija!! Da, jeden nemških politikov
je izrekel te dni, da bi bilo odločanje Dal-
macije in Galicije celo zelo nevarno za nem-
ško stvar, ker to da bi bil začetek novi jugo-
slovaški in poljski državi. Nemci govorijo vse
to, prigovarjajo Schönererju, ali sledijoč ga
ni predloga, je ni frivolnosti, je ni provoka-
cije, katere ne bi podpirali, ako je prišla od
Vsenemcev. Potem pa nam še govorijo, da niso
bili oni tisti, ki so degradirali parlamentari-
zem, pač pa da so oni tisti, ki žrtvujejo, da bi
ga vzpostavili!

Hvala Schönererju na njegovem načrtu.
Nemške hinavce je pogol zopet v zadrego
in svet bo zopet gledal prizor, ki bo pričal,
kako daleč sežati nemožnost in nemoralna nem-
ških politikov.

Poljaki in trozveza. Praška »Po-
litik« se bavi v sobotni številki jako obširno
z znano izjavo načelnika poljskega državno-
zbornskega kluba, vit. Jaworskega, da odkla-
nja eventuelno izvolitev predsednikom av-
strijske delegacije. »Politik« pravi, da bi ta
odklonitev z ozirom na visoko starost Jawor-
skega sama na sebi ne bila tako važna, ve-
liko važnost pa je zadobila vsled utemeljevanja
te odklonitve v oficijelnem organu poljskega
»kola«, v Lvovskem listu »Gazeta Narodowa«.
Iz tega utemeljevanja — ki smo je že pri-
občili tudi v »Edinosti« — je sklepati, da
se je v vsem poljskem narodu navdušenje za
trozvezo močno ohladilo. »Politika« izvaja
nadalje, da je to ohlajenje popolnoma nar-
avno, ker nemška država postopa tako, da
si mora v Avstriji obsovržati ne le vse slo-
vanske in druge nenemške narodnosti, temveč
tudi vse Nemce razun nemških nacjonalcev
in Vsenemcev. Posebno vrešenska afera in
izganjanje avstrijskih podanikov slovanske
narodnosti in Nemčije je premagalo tudi
poljsko potrpežljivost. »Politik« dokazuje po-
tem, da bo eventuelna ponovitev trozveze
popolnoma brez vsake reelne koristi, ker jej
je večina avstrijskih narodov nasprotna in
bi Nemčija v kritičnem trenutku ne mogla z
gotovostjo računati na tako nezanesljivo za-
veznico, in to v bodoče še toliko manj, ker
so se tudi na Ogrskem, katero prištevajo Nem-
čija stebrom trozveze, pričeli vedno pogostje
oglašati resni močje, ki so prepričani, da
se Nemčija drži trozveze samo radi tega, da
more Avstro-Ogrsko politično in gospodarsko
zkoriščati.

PODLISTEK

Vladimir.

Hrvatski episkop Avgust Šenoa, prevel M. C-1-8.

V.

Deklica se je prevdila, odprla očesi,
potegnila z roko preko čela. Skočila, ogle-
dala se, zavpila. Noga jej je zadela ob nekaj;
pogledala je na tla, pogazila bele rože. V
sobi ni bilo nikogar. In zopet je zavpila.

»Kaj je, za božjo voljo, gospica?!« je
vprašala služkinja.

»Kaj je? Kaj je? — Nič! — Nič!« je
ječljala Lucija, pritisniti pest na levo sence,
z desno pa grabeča se za srce. »Nič! Ali
čakaj! Čakaj! Je-li bil kdo tukaj?«

»Seveda.«

»Kdo, reci, kdo?!«

»Nu, Vaš zaročenec, gospica!«

»Moj zaročenec!« je sopela Lucija in
glava jej je omahovala, »da, da, ah, da
Moj zaročenec! Sedaj vem! Idi! Dobro je!
Idi!«

Služkinja je pogledala Lucijo začudeno
in odšla.

Lucijin obraz je pordečel temnim ža-
rom očesi sta jej igrali v ognju, kakor da
jej hočeti skočiti iz-pod trepalnic. Stiskala
je zobe, stiskala ustnice, stiskala s pestmi
srce svoje, po vsem telesu jo je tresla
mrzlota.

»Oh! Oh! Oh!« je zaječala iz dna
duše. »Prevara, zavratnost! Da, da, da! Lu-
cija! Lucija!« spustila se je v glasen jok in
pokrivši si obraz z rokama je padla na tla v
nezavesti. Ko se je gospa Klara povrnila
domov, je našla hčer v postelji, kjer je ža-
rela od vročnice. Služabništvo ni vedelo
drugega, nego da je gospod Topolković prišel
in skoro odšel. Zastoj je vpraševala hčer.
Lucija je samo zamahnila šepetaje:

»Nič! Nič! Zlo!«

Dobranic je grenko jokal v svoji sobi,
Klara ga ni pustila k bolnici. Bilo mu je,
da znori. Gospa je mračnim licem ogledovala
Lucijino sobo. Zapanila je pogažene rože.
Strašna misel jej je šinila v glavo in po-
kleknila je pred posteljo ter rotila hčer, naj
govori, kaj jej je, ali Lucija je pogledala
na to mater toli srdito, toli strahovito in za-
škipala:

»Mati! Ti si me ubila! Ne vprašuj
me! Pojdi! Prosim te, pojdi mi iz-pred
oči!«

Tri dni ni bilo zaročenca, četrti dan
je prišel. Klara ga je pozvala v svojo sobo.
Tu sta govorila na samem dolgo in dolgo.
Odhajaje je bil Topolković nenavadno blede.
Lucije ni videl, niti je ni smel videti.

Lucija je zopet šla za svojim opravilom,
ali bila je topa, kakor mrtva. Ni vpraševala,
kaj se godi okolo nje, niti kaj se po svetu
dela. Govorila ni skoro nič, ali lici sta se
jej skoro popolnoma spremenili. Neka mračna
resnost se je pojavila na njiju, niti v spanju
ni bilo okolo teh ustnic smeha, stiskala jih
je kakor da so iz železa, gledala je pred-se
kakor kip od kamena; samo v tih noči je
jokala in jokaje je šepetala v temo:

»Oče moj! Vsprejmi to žrtve od hčere
svoje!« Mati jo je tolažila, ali ona ni slušala
matere. Ustajici sti jej zadržali od zaničevanja
in rekla je hladno:

»Molčite, mati! Ne treba mi tolažbe.
Glejte, da se skoro omožim.«

Eden edinkrat je bila s Topolkovićem

na samem. Zaročenec se je hotel umakniti za
Klari, ali Lucija ga je zaustavila:

»Gospod Topolković!« je vskliknila,
»ostanite tu!«

»Kaj želite, Lucija?«

»Vi me vzamete«, je rekla deklica uprši
roki.

»I, seveda Lucija! Čemu to vpra-
šanje?«

»Dobro. Da niste moj zaročenec, rekla
bi Vam, da ste zločinec.«

»Ali — moja strastna ljubezen — opro-
stite, angelj moj!«

»Molčite! Ne treba mi govoriti. Odgo-
varjajte samo!«

»Bom.«

»Kedaj bo najina poroka?«

»Kedaj? — Za mesec dni.«

»Dobro. Vi zapišete meni svoje imetje
za slučaj, ako umrete prej, nego jaz, kaj ne?«

»Da, ali — kako Vam je prišlo to
na misel?«

»Tako. Ali kaj bo, če jaz prej umrem?«

»To ni mogoče.«

»Odgovorite! Kaj bo?!«

(Pride še.)

Madjaraki liberalizem. 856, čitatelj: osemsto petdeset in šest je novina, ki ne smejo na Ogrsko. Med novinami, katerim je zabranjeno pošiljanje po pošti, je največ romunskih, italijanskih in rube — slovanskih. Ruskih je samo 6. Med zabranjenimi pa je tudi en madjarški časopis, ki pa izhaja v Ameriki! Imenuje se pa zdravi razum! No, temu se ne smemo čuditi, da se madjarški liberalci boje, da bi jim kdo hotel pošiljati po pošti — zdravega razuma!

25-letnica rusko-turške vojne. V petek je minilo 25 let, od kar je Rusija Turčiji napovedala vojno. V proslavo tega dne so se slovanska društva Rusije pripravljala na svečanost, ali ker so bili sedaj pravoslavni velikonočni prazniki, se je proslava odložila na 30. dan t. m. »Novoje Vremja« piše: Rusija se je pred 25 leti odzvala vročim prošnjam Slovanov ter oduslavljenju ruskega naroda ter je svojim sinovom zaukazala kreniti v Turčijo. In oni so prekoračili meje Turčije. Tedaj je Rusija slavila medene dni svojega zedinjenja se Slovani. To historično gibanje ruskega naroda pred 25 leti je našlo močan izraz v osvobodjenju mladih bratov. Rusi so tedaj izvojevali križarsko vojno, da osvobodijo brate po krvi in veri.

Tržaške vesti.

G. c. kr. dež. sod. svetnik Pederzoli nam je poslal popravek, ki smo ga objavili v sobotni številki. Ta popravek je znamenit le v toliko, v kolikor nam dokazuje, da je g. Pederzoli njegova prepogumna izjava začela postajati neprijetna, sicer pa popravek ne menja nič na stvari.

Pred vsem moramo namreč konstatirati, da vkljub popravku ne moremo popraviti niti ene besede na našem poročilu, kajti gospod Pederzoli je v resnici rekel, da je pred tržaškimi porotnimi sodiščem edino le italijanščina razpravni jezik! Poročilo nam je prinesla takoj po razpravi oseba, ki je istej prisostvovala in o katere verodostojnosti ne moremo dvomiti. Sicer pa nam absolutno resničnost našega poročila potrjuje še dejstvo, da so tudi laški listi soglasno v istem zmislu poročali in iz tega tudi izvajali posledice! Vendar se ne bo hotelo reči, da so vsi krivo umeli one besede ali pa da so laški listi prepisali iz »Edinosti«?

G. Pederzoli bi bil torej bolje storil ako bi bil izjavil, da je hotel kaj drugega reči in da se je le nesrečno izrazil! To bimu bili naposled radi verjeli, ker smo ga do sedaj poznali za nepristranskega sodnika!

S svojim popravkom pa je stvar le še bolj pokvaril, kajti proti njegovi izjavi moramo najodločneje protestirati tudi, če bi bila storjena v oni obliki, kakor jo je objavil v svojem popravku.

Gospod Pederzoli pravi namreč, da razpravni jezik na »današnji« razpravi pred tem porotnim sodiščem, pred porotniki je italijanski.

Tudi do take izjave ni imel g. Pederzoli nobene pravice in je ista tudi v tej obliki popolnoma nezakonita.

Razpravni jezik se ne ravna po porotnikih, ampak po vdeležnih strankah! Te pa v našem slučaju niso bile niti na obtožbeni strani italijanske narodnosti, kajti tudi dr. Krstić bi odločno protestiral, ako bi se ga hotelo označiti za Italijana. Da se je pred kazenskim sodiščem do sedaj tudi proti slov. obtožencem razpravljalo italijanski, je sodišče vedno opravičevalo s pozivom na laške obtožence. Ta izgovor je sicer jako krivičen, ker je dolžnost c. kr. državnega pravdnictva ravno ta, da slovanske stranke v slovenskem jeziku toži! V našem slučaju pa odpade tudi ta pretveza, ker je bila obtožnica hrvatski sestavljena! Kaj je torej g. Pederzoli-ja opravičilo do njegove čudne izjave? In izlasti: na podlagi katerega zakona je smel reči (kakor tudi sam pravi v popravku, da je razpravni jezik pred porotniki (torej pred porotniki sploh in ne samo na »današnji« razpravi) italijanski? Res je sicer in to žalostno dejstvo smo tudi sami konstatirali že večkrat, da se pred tržaško poroto vedno le italijanski razpravlja; no, to je le razvada provzročena po krivični sestavi porotne klopi, katera pa ne daje nikomur pravice proglašati za pravno pravilo to, kar je le neopravičen usus.

Tudi v »popravljeni« obliki dovaja java g. Pederzoli do zaključka, da je ita-

lijanščina razpravni jezik pred porotniki celo tedaj, če so ti poslednji vsi slovanske narodnosti. In do tega logičnega zaključka so seveda prišli tudi vsi italijanski listi, ki so z največjim veseljem pozdravili, da je predsednik porotnega sodišča proglasil italijanščino izključnim razpravnim jezikom za poroto.

Mogoče je, da g. Pederzoli res ni hotel tako daleč iti, in upamo, da mu bo še prilika dana, da nas prepriča o tem. Na vsak način moramo pa najodločneje protestirati proti temu, da se o tako košljivih vprašanjih govori tako — recimo — neprevidno že sama nepremišljenost je v takih slučajih krivda, za katero odgovarja izlasti tako dober pravnik, kakoršen je g. Pederzoli.

Gospod Pederzoli je živel do sedaj tudi mej Slovence najbolj glas kakor nepristransk sodnik in voditelj kazenskih razprav in zato bi mi obžalovali tem bolj, ako bi morali spremeniti svojo sodbo o njem. Najbolji sodnik je v sedanjih rečnih časih tisti, s katerim se politični listi najmanj bavijo.

Dr. Valussi. Pišejo nam: »Slovenski Narod«, kakor omenja, pozna iz »Information« tudi naslednje: »Poteguje se za to mesto (goriškega kneza in nadškofa) tudi škof v Tridentu, dr. Valussi, ki je tudi rodom Goričan, po narodnosti pa Lah.« To notico je posnela tudi »Soča«. Jaz mislim, da »Gorica«, pri kateri dobro poznajo dr. Valusija, popravi to vest v toliko, da Valussi ni Goričan. Kolikor jaz vem, je on iz Italije, iz Vidma doma. On je prišel na Avstrijsko, dočim je njegova rodovina ostala na sedanji italijanski zemlji. Dr. Valussi je knezoškof v Tridentu in je bil imenovan na isto mesto iz Gorice, kjer je bil najprej profesor bogoslovja v semenišču, potem, za pok. proštom Codellijem, proš. V Gorici je vodil laški list »L' Eco del Litorale« in je sam pisal uvodne članke. Ko je bil državni poslanec kakor zastopnik Furlanov ali Lahov, je vedno sam najbolj polnil svoj list. Pisal je tako klasično italijanščino, da so tudi laški liberalci čitali radi ta list že samo radi jezika. Dr. Valussi je bistroumen, naobražen in jako prebrisan prelat, in radi njegovega zvitega uma so se ga bali izlasti med Slovence. On je znal vplivati in pridobivati na svojo stran tiste, ki so bili nad njim. Mož je po svojem vedenju mož salona; da je bil v obližju Vatikana, postal je bil najbrže kak nuncij. O jednom njegovih bratov sem bil slišal, da je protiaustrijskega mišljenja. Ko bi povzdignili dra. Valusija na knezoškofjski stol Goriški, bi vse plesalo, kakor bi hotel on, in niti italijanski zvižalniki bi ga ne prekanili. Da bi pa on zanemarjal Slovence na korist italijanskim svečenikom in italijanskemu prebivalstvu, to je, ako sodimo po vsej prošlosti njegovi, več nego gotovo. On ne zna čisto nič slovenskega, da si je imel več let priliko seznaniti se s tem jezikom.

Star Primorec.

Zopet se oglaš! Zadajč je bil govoril na shodu pekov. Govoril pa tako, da je ogorčilo mnogo njih celo iz teh krogov, ki so v narodnem pogledu najbolj mrtva plast našega življa v Trstu. Ali iz podatkov, ki so nam jih očevidci, došli v uredništvo takoj naslednjega dne, podajali v vidnem ogorčenju, smo posneli tudi, da mož ni govoril le, kakor ne govori oni, ki ni še pogazil vsega, kar je njegovi krvi drago in sveto, in ki se ni še odločil, da bo pljuval v svojo lastno skledo, kakor torej ne govori oni, ki ni odrekal svojemu rodu zvestobe in se postavil v službo tujinstva, ampak da je mož govoril tudi skrajno — neumno, kakor človek, ki hoče pomanjkanje svoje lastne sposobnosti prikrivati in zakrivati s psovskami na druge.

Ta slavni mož je star znanec naš, — sedanji generalissimus slovenskih nazov: socialistov v Trstu in ob enem hlapec hlapca tržaške camorre, gospoda Ueckarja... ta mož je naš dobri, znani sodrug Kopač!!

Mi smo mu tedaj skomponirali muziko, ki ti mu bila zvenela po ušesih, no, premislili smo se v nadi, da ga merda malce streznijo: blamaža, ki jo je doživel z bok načina, kakor je »izvel« štrajk v Nabrežini-sv. Križu, in pa izgledi, ki jih dajejo našim nazovi-socialistom veliko — pametnejši češki socialni demokratje, ki so se (kakor so mogli čitatelji posneti iz poročil o državnem zboru) jeli povračati v nacionalni tabor v toliko, da konferirajo z drugimi narodnimi strankami vsaj v tistih stvareh, ki se tičejo skupne narodne koristi in ki niso in ne smejo biti predmetom diferenciranja po strankah.

Najvmezi, ki smo! Kako smo vendar

mogli misliti, da bo takov imeniten mož, kakoršen je g. Kopač, pristopen izgledom drugih ljudij, pa če tudi so ti poslednji morda slučajno — pametnejši! Nekoliko manjše jasno pa je, ako na človeka, pa naj se še tako zaveda svoje imenitosti, ne napravljajo nobenega utisa. njega — lastne blamaže! Ni pa izključeno in povsem možno je, da se g. Kopač niti ne zaveda tega, kar je naredil in dosegel v Nabrežini-sv. Križu!! Če se ne, pa bi bilo morda dobro, da se sam prepriča o tem. Tako, na dan 1. majnika, bi bila lepa prilika za to...!

Torej g. Kopač ostaja tudi po blamaži in po dobrih izgledih kakor: Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba!

Šel je torej včeraj zopet plesat na led in pripravljat organizacijo... to je štrajk zidarjev — oh »vodstvo« na štrajkih, to je mana za g. Kopača! — na isti način kakor je bil storil to v Križu in Nabrežini: s zasramovanjem pojma »domovine« in lista »Edinost«. Glede našega lista je mož zdrsniti tudi malce na polje — denuncianstva, povdarjaje naše namišljeno rusofilstvo. G. Kopač je povedal zidarjem, da je »Edinost« rusovska; blagoslovljeno njegovo ime, če našim zidarjem ni pomagano s tem, potem jim ni več pomoči!!

O pojmu »domovine« — o tem, kar človeku nudi domovina in o tem, kar je človek dolžan zemlji, iz katere je izrastel — se ne bomo prepirali z gospodom Kopačem. V prvo mož nima tiste mehanike v glavi in v — sreči, ki je potrebna, da človek sploh more s kom razpravljati o takih stvareh. V drugo pa se nam zdi, da bi profanirali tisto domovinsko čustvo, čut tiste udanosti do kraja, kjer smo začeli živeti in ki ga kaže celo žival na ganljiv način, ako bi se prepirali o tem s človekom, ki je že o neštevilnih prilikah brutalno profaniral ta čustva. Ne, v višine idejalnega mišljenja ne bomo vabili g. Kopača... Pribiti pa hočemo tu dogodek iz vsakdanjega praktičnega življenja, iz borbe za ljubi kruhek, ki se je pripetil ravno te dni in ki se čita, kakor udarec z loparjem preko ust gospoda Kopača.

Kopač je gromel včeraj, da delavec ne pozna domovine, njemu je domovina ves svet. Povsodi po svetu naj si svobodno išče kruha... Zaključek iz tega internacionalnega gromenja more biti torej logično le ta, da on, Kopač, nima nič proti konkurenciji, ki jo italijanski podaniki delajo tu domačemu delavcu, da s socialističnega stališča ni priporočljivo temu, da italijanski podaniki domačinom tržejo kruh izpred ust in da isti domačin, ki mora plačevati tu davke in nositi bremena, ki torej oploduje domače gospodarstvo življenje in s tem splošno blaginjo (a bi jo še bolj, če bi mu tisti »brat« iz Italije ne kratil zaslužka), da isti domačin mora torej še vrhu vsega gledati, kako »brat« ves svoj zaslužek pošilja v druge kraje in so kapitali, ki bi, ako bi ostajali tu, prihajali vsem na korist, in h katerim mora prispevati tudi isti naš še na zaslužku prikrajšani delavec, izgubljeni za naše kraje, torej tudi za našega delavca, z bok česar je ta poslednji oškodovan tudi na to stran in v drugič, kakor davkoplačevalec v denarju in krvi!!

No... sedaj pa čujmo, kaj se je zgodilo te dni in o čemer hočemo nekoliko spregovoriti jutri. Delavei-okoličani na tržaškem tlaku, ti največji trpini, so prek in prek — in le redka bo izjema — pristaši magistrata, naši politični nasprotniki. Teh gotovo ne vodi slovenski šovinizem. A veste, kaj so storili ti ljudje! Šli so na magistrat, kjer so uprizorili hrup in stavili dotičnemu inženirju aut: ali italijanske podanike z dela, ali bo crag, kakoršnega še ni bilo!!!

Altro che »bratje«!! Ali še ne umeje Kopač tega govora — želodec, če že govora idejlov ne more umeti?! Ne ne! Tudi od onega delavca našega, ki ne čuti narodno, ni smeti zahtevati, da bo si dal jemati kruh izpred ust le v ta namen, da bo kdo drugi slaven voditelj takomenovane socialne demokracije!!

Z Bogom, g. Kopač!

Toliko na naslov g. Kopača. Kar se pa dostaje organizacije naših zidarjev, hočemo spregovoriti posebe — za danes kličemo le: čas bi že bil! Toda mi ne mislimo organizacije z jednim namenom za Kopačeve štrajke, ampak z mnogimi drugimi nameni, potrebni v varstvo in negovanje interesov naših zidarjev.

Osebnost. Poljedelski minister je imenoval tehničnega vodjo državnih del za

uničevanje trne uši, Adolfa Postla v Trstu, vinogradniškim nadzornikom I. reda.

Videant consules! V zadnjem voloskopijskem »Narodnem listu« čitamo nastopno »Očitovanje«:

»Kocka je pala. Potem, ko je sv. Oče Lev XIII. presvetlemu nadškofu Stadlerju izjavil, da ni voljan in da noče v stvari Svetojeronimskega zavoda ničesar več spremeniti in je s tem storil vsemu hrvatskemu narodu — kateremu biti sin se ponašam tudi jaz — pretežko in k Bogu vpijoče žaljenje, izjavljam tu svečano in javno pred licem Boga in vsega hrvatskega naroda, da z današnjim dnem prehajam z vso rodbino svojo na Unijatsvo.

Storil sem to, dobro premislivši, iz sledečih razlogov:

1. Ne eden, pa tudi ne vsi papeži blagoslovi, poslani narodu hrvatskemu, ne morejo izbrisati, in niti ne zmanjšati strašnega onega žaljenja, storjenega od sv. Očeta hrvatskemu narodu s preklicanjem »breve« »Pro gente croatica«.

2. Zgodovinski pregovor: Roma locuta, causa finita, bil je s tem činom užaljen in pretvorjen — kakor je dobro pripomnil neki poslanec — v Roma locuta, sed sibi mentita.

3. Presvetli škof Flapp je bil nedavno od sv. Očeta odlikovan, ker je znal v svoji škofiji iztisniti iz cerkve glagolico, a uvesti latinizem.

4. Kapitularni vikar Petro-nio v Trstu se ne drži prislovice: Nil inoventur, ampak proganja iz vseh cerkev hrvatski jezik, uvaja italijanskega, spreminja hram Gospodov v italijansko politično ognjišče.

5. S prehodom na Unijo nisem ni najmanje užalil ali oškododoval svojega katoliškega izvor in čustva, ampak sem prišel do popolnega prepričanja, da bom z verskim žarom še bolj negoval tudi narodnega. Da bom sedaj — ko mi Rim in vsi latinaši ne bodo mogli več nič zapovedovati v tem — slušal besedo božjo in molil Boga tako, kakor me je moja mati naučila, a ne tako kakor bi se hotelo fanatičnim muham nekih poglavarjev italijanskih svečenikov.

Na Reki dne 13. aprila 1902.

Za-se in svojo rodbino

Nikola Turato,
ljekarnik.

Videant consules! Ne kličemo tako radi koraka, ki ga je storil g. Turato, ker ni storil ničesar, kar ne bi bilo združljivo z vestjo katolika! Kličemo pa tako v prvo radi trpkosti in grenkobe, ki ti kipi iz te izjave; v drugo pa iz vzroka, da je »Narodni list« priobčil to »Očitovanje«. Storil je to sicer z opazko, da ne vsprejmlje zanj nobene odgovornosti, razun one, ki mu jo nalaga zakon. Ali nam se zdi presimptomatično ravno to, da je list, kakoršen je ta, sploh priobčil to izjavo. Ta list je najodličnejši branitelj katoliškega svečenstva v Istri in vere katoliške. Če v takem listu morejo najti prostora take izjave, kakor je gori navedena, potem je to nevarljivo znamenje, da so z bok grehov, ki so jih storili »konzuli«, stvari dozorele tako daleč, da je jel čut užaljenja in ogorčenja prevladovati tudi najvstrpljiveje nravi, da je torej — mera polna!

Videant consules!

I. predstava »Dramatičnega društva«. Splošni utis sinočnje prve predstave našega novoustanovljenega »Dramatičnega društva« bil je najpovoljniji, na čemer imajo veliko zaslugo prvi igralci sami (pod spretnim vodstvom G. Grebena), drugi pa občinstvo, ki je kljub skrajno neugodnemu vremenu v lepem številu prihitelo v gledališče, da na ta način novoustanovljenemu društvu koj o prvem njega nastopu izreče svoje simpatije. Razpoloženje občinstva je bilo kar najboljšo in se je stopnjevalo vsopredno z razvojem igre. Občinstvo je bilo popolnoma zadovoljno z igralci, a tudi igralci so morali biti veseli občinstva, ki ni prav nič skopuharilo s pohvalo. Toliko občinstvo, kolikor igralci so včeraj z veselimi občutki zapuščali gledališče ter se živo željo do hitrega svidenja.

Opereta »Čevljar-baron« je v svoji skupnosti izpala izvrstno in je vzbujala med občinstvom gromovite salve smeha, ki so bile gotovo najmočnejše ob zaključni sceni druzega dejanja, na kateri sceni ni bilo — prav nič več opazati diletantizma, temveč se nam je dozdevalo, da imamo pred seboj rutiniran gledališki ensembled. V tem prizoru, ki

se je moral ponavljati, se je posebno odlikoval gospod Grebene, ki je karikaturu mojstra Podplata v maski in igri izborna pogodil ter g. Jaka Šoka v ulogi dr. Kralja.

Tudi prvo dejanje se je izvajalo jako točno, najmanj smo pa bili zadovoljni se zadnjim (tretjim) dejanjem, na čemer pa niso toliko krivi igralci, kolikor igra sama, ki je v tretjem dejanju zelo šibka; sicer bi pa bili z dobrim proizvajanjem lahko zakrili to hibo igre same.

Kar se tiče posamičnih oseb more se reči, da so bile vse glavne vloge v zelo dobrih rokah. Od ženskih ulog pohvaliti moramo posebno g.o. Ponikvar, ki je, kakor običajno, kaj dobro igrala ulogo baronice Režičke. Zelo nam je ugajala g.a. Štular v jako lepo čustveno in pravilno prednašanem petju, pač pa bi bili pričakovali od nje nekoliko več topline v igri in toliko bolj, ker jo izza prejšnjih predstav poznamo kakor jako dobro igralko. G.a. Koban je v maski naravnost izborna, a v igri prav dobro pogodila značaj ujedljive tete Žabelnjovke.

Od možkih igralcev sta se posebno odlikovala gg. Grebene (Podplat) in Štular (Nacelj). O g. Grebeneu bilo bi pač nepotrežno zgubljati besede; njemu je komika takorekoč prirojena. V drugem dejanju je že sama njegova maska z obleko vred takoj o nastopu provzročila salve smeha in aplavza. G. Štular je igral jako dobro v lahkem operetnem tonu in je bila njegova živahnost popolnoma na mestu; v petju pa nam ni tako ugajal kakor pred par leti, ko smo ga bili čuli v tej ulogi. Glas se nam je dozdeval nekoliko hripav, no, upamo, da je bila ta hiba le hipnega značaja. G. Šoka Jaka je v ulogi dr. Kralja zelo napredoval; ko smo ga zadnjič videli v tej ulogi, nam ni ugajal, ker je pretiraval, sinoči pa se je držal v dovoljenih mejah ter je popolnoma vspel v tej sicer zelo nevhvaležni in čudni ulogi. Mnogo smeha so provzročili jako lepo in simpatično zvonkim glasom peti kupleti gosp. Prunka (strežaj). Nikakor pa mu nismo mogli verjeti, da je tako star, kakor je hotel biti; obraz mu je bil premlad in noge preveč gibčne. V svoji drugi ulogi (Rafelj) pa ni vspel; kriv pa ni na tem toliko on, kolikor uloga sama, ki je popolnoma ponesrečena. Drugi igralci so imeli prekratke vloge, da bi se moglo o istih izreči kako sodbo.

Ponavljamo pa še enkrat, da je sinočnja predstava »Čevljar-barona« v svoji skupnosti prav dobro izpala, na čemer pa ima lep del zasluge tudi »Slovansko pevsko društvo«, ki je izborna izvajala zbor v igri. S takim zborom bi se smela ponasati tudi marsikaka stalna operetna družba. Želeti je, da bi se naslednje predstave dramatičnega društva ohranile vsaj na sinočnji višini popolnosti. Krivico bi pa napravili vojaški godbi, ako ne bi povdarjali, da je jako pridno in dobro sviral. Storila je gotovo več, nego svojo dolžnost in si je stem pridobila simpatije občinstva.

Znamenje časov. Z Dunaja smo prejeli: Marsikoga, ki je zasledoval polemiko o zadnji dijaški akciji v celjskem vprašanju, bodo zanimala volitve »Slovenijanskega« odbora za letni tečaj. »Slovenija«, prej liberalna in živeča ob medli hrani liberalne politike, je sedaj narodno-radikalna z neustrahovanim in nesebičnim boriteljem te ideje jur. Ferjančičem na čelu.

V obče se pričakuje, da odbor častno reši svojo nalogo. Sicer bo imel težko stališče, ker naleti na nasprotnike v liberalnih in v klerikaleih. Ker pa niso ne prvi ne drugi razpoloženi za stvarno politiko, bo moral včasih nekoliko nedelikatneje prijemati na to in ono stran, da bodo čuli tudi v obeh taborih v domovini.

Z občnega zbora ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metodija. Iz poročila blagajničarice, gospe Maše Gromove, posnemamo:

Podružnica je imela v minolem upravnem letu 6952 K 56 dohodkov. K tej svoti je največ pripomogla gospa udova Kalister, ki je v počestitve spomina svojega soproga in velikega dobrotnika našega darovala 2000 K. Blagopokojni pa je še meseca julija daroval 500 K. Blagorodna gospa Antonija Šabee Förster je o raznih žalostnih in veselih prilikah darovala 220 K, povodom svoje poroke z g. Försterjem pa še 200 K. Bazar je donesl 400 K. Predstave »Rokovnjačev« 465 K 73 st., veselica v Rocolu 162 K, veselica pri av. Ivanu 194 K 10 stot.

Za Božičnico se je nabralo 1067 K 20 st. K tej svoti sta darovala še gosp. Viktor Kalister, veletržec v Trstu, in gosp. Josip Gorup, veletržec na Reki, po 100 K. Ciril-Methodijevemu daru je došlo ssmo 88 K, ker se je nabiranje prepustilo možki podružnici. Kostimirani ples gosp. je donesl 291 K. Povodom smrti g. Margreiterja je došlo podružnici mesto vencev na krsto 80 K. Poročilo se s posebno hvaležnostjo spominja rodoljubne družine Mankočeve in izlasti gospi Milke, potem dr. Pertotove, dr. Rybáveve. Na šolskih taksah je došlo 131 K. Rednih udiuj je imela podružnica 173 in sicer 2 pokroviteljici, 42 ustanovnic in 129 letnic.

Stroškov je imela podružnica 5419 K 66 stot.

Vrtec v Rocolu je stal 977 K 20 st., vrtec pri sv. Ivanu 689 K 12 st., vrtec v Škedenju 260 K, 167 parov čevljev za št. Jakobsko šolo je stalo 702 K 80 st. Glavni družbi se je odpotalo 2500 K.

V blagajni ostaja torej 1532 K 90 st., ki so deloma vložene v trž. hranilnici.

Poročilo blagajnično zaključuje z rodoljubnim apelom do narodnega ženstva, da bo vsaka tržaška Slovenka po svoji moči pomagala podružnici vršiti pretežavno in veljavno nalogo. To delo pa nam Bog blagoslovi!

Na občnem zboru so bile enoglasno voljene v odbor:

Predsednica: g.a. Karla Ponikvar, namestnica: gč. Matilde Pertot; blagajničarica g.a. Maša Grom, namestnica: gč. Lucija Černe; tajnica: gč. Ljubica Reichmann, namestnica: gč. Matilde Skuk. Pregledovalke računov: gč. Milka Mankoč in g.a. Marica Bartol.

»Pet četrt leta v službi političnega sleparstva«. (Fünf viertel Jahre im dienste des politischen Schwindels) se imenuje mala brošura, katero je spisal žurnalst J. Markula (Quellengasse 79), in katera izide začetkom maja. Naroči se pri pisatelju za 1 K 10 st. Brošura govori mnogo o Bosni in tistih, ki branijo sedanjo politiko v Bosni. Poda gotovo tudi nekaterim slovenskim politikom zrcalo, v katerem si ogledajo mnogokaj v drugi luči, nego so si kedaj domisljali. Več, kadar brošura izide.

Vreme. Dočim smo imeli do sedaj že več časa zaporedoma popolnoma spomladansko vreme, tako, da so se suknje in tudi vrhnjiki že stalno spravili v omare, spremeni se je vreme v minoli noči nenadoma in danes piha po tržaških ulicah prava zimska burja, spojena z dokaj občutnim mrazom.

Obilen lov sardel. Ribiči iz Gradeža so nalovili minole dai ogromno mnogo sardel. V noči med ponedeljkom in torkom minolega tedna so izročili trem tovarnam za konserviranje rib 600.000 komadov sardel in jih nalove vsaki dan od 100 do 300 tisoč.

Oproščenje in izgon Chirica. V petek se je završila porotna razprava proti Antonu Chirico, kateri je bil obtožen umora svoje žene.

Sodni dvor je na podlagi verdikta porotnikov (kateri so le s 7 glasovi proti 5 pritrili na stavljen vprašanje, da-li je Chirico kriv umora svoje žene?) obtoženca oprostil ter ga izročil policiji, ki je Chirica izgnala iz naše države.

Drobne vesti. Nesreča vsled ne previdnosti. Predsinoči je prišla na zdravniško postajo 41-letna Alojzija Kraševce od Sv. Mar. Magdalene zgor. št. 41 zdraviti si prestreljeno nogo.

Neka njena hči se je igrala z neko puško, misleča, da je ista prazna. Kar naskrat se je puška sprožila in prestrelila materi nogo. Hči je v strahu vrgla puško skozi okno in se hotela tudi sama vreči z okna, kar pa so drugi preprečili.

Poneverjenje. Trgovski agent Michael La Rosa je zastavil neko, 40 kron vredno svetiljko, katero mu je njegov gospodar, trgovec Karol Franc, izročil kakor uzorec za sklepanje kupčij.

Zgubljen — najdeno. V kavarni »Commercio« našel se je angleški ključ; kdor ga je izgubil, naj se oglasi tamkaj.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri sjutraj 13. ob 2. uri popoldne 15. — C. — Tlakomer ob 7. uri sjutraj 750. — Danes plima ob 2.5 predp in ob 11.49 pop.; oseka ob 7.28 predp. in ob 6.57 popoldne.

Društvene vesti.

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metodija: gč. Elvira Kravos nabrala na koncertu dne 13. aprila 3 K 44 st., pevsko društvo »Preširn« v Boljuncu poslalo potom uprave »Edinosti« 4 K 10 st., Ivan Popić iz Dalmacije 1 K, ker je bil imenovan tržaškim občanom. — Srčna hvala!

Blagajništvo.
Telovadno društvo »Tržaški Sokol« priredi v nedeljo dne 4. maja t. l. v »Narodnem domu« v Barkovljah javno telovadbo. Ker je »Sokolu« glavni namen, da goji telovadbo in krepcanje telesa, posvečen bo tudi ta nastop v prvi vrsti telovadbi. Vežbale bodo vse vrste, gojenci in boljši telovadci na krogih, drogih in bradlji. Vsi skupaj bodo izvajali tudi proste vaje z godbo. »Sokol« se nadeja, da svojim členom in udeležnikom na tej veselici poda kaj zanimivega z izvajanjem uzorne telovadbe po najboljših svojih izvršujočih močeh. Sodeloval bo orkester domačega pešp. št. 7.

V slučaju slabega vremena se veselica preloži na dan 8. maja t. l., kateri dan bo ravno praznik. Toliko na znanje in ravnanje.

Darovi. O priliki veselice na korist podružnice družbe sv. Cirila in Metodija na Greti so darovali sledeči gospodje: Barkovljan 10 K, Iv. M. Vatovec 5 K, M. J. 5 K, župnik Kjuder 2 K, Svetko Martelanc 2 K, Anton Ščuka 2 K, dr. Gustav Gregorin 1 K 40 st., Miroslav Martelanc 1 K 40 st., Anton Bremic 1 K 40 st., Jakob Bole 1 K 20 st., Zafred, Zaostali ptič, Čokelj Andrej, Mikelič Fran, Žnidarič Anton, M. S., Semulič, Ivanka Geržina, Leopold Martelanc, Barkovljan po 1 K, Rože, I. M., A. V., L. N., Buchler, Čarga, Šušmelj, Vrabec, Požar Josip, Pertot Ivan, B. A., N. N., Venutti Just, Fran Ščuka, Fran Godina, Jež Just, M. Dolenc, N. N., Anton Vodopivec po 40 st., Josip Cenčič 2 K, Požar Anton 60 st., Milan N. 30 st., Turk 20 st. — Prisrčna hvala vsem darovateljem.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Homatije v Dekanij.** (Dopis.) V cenjeni »Edinosti« od 11. aprila smo čitali odgovor ministerskega predsednika dra. Körberja na interpelacijo našega poslanca Spinčiča radi naših dekanjskih homatij.

G. ministerski predsednik je zatrdil, da je naš župan še ne dolgo temu užival najlepši ugled, o čemer da priča dejstvo, da je bil dne 13. oktobra 1900 enoglasno izvoljen županom.

Na to odgovarjamo, da si je do tega pripomogel sam, ker je sam vodil volitve in porabljal sebi v prilog ves aparat občinske uprave. Tako se mu je posrečilo, da je spravljal v občinski zastop 20 novih neizkušenih odbornikov, ki so mu oddali glasove, ali — vsaki za kako obljubljeno mu koncesijo.

Dalje je omenil gospod ministerski predsednik, da nerednosti so res bile, ali da istih ni pisati izključno le na račun občinskega načelnika, marveč da jih je pisati po velikem delu na račun bivšega tajnika. Ta zadnji da je v družbi z večimi občinskimi odborniki vložil proti občinskemu načelniku kazensko ovadbo radi uradnega poneverjenja, dotična preiskava pa da je bila zaustavljena od c. kr. drž. pravdnštva v Trstu radi pomanjkanja dokazov.

Tu konstatujemo dejstva, da je moral gospod občinski načelnik po nalogu dež. odbora povrniti znesek 378 K, izdan v volilne namene o volitvah dne 10. in 11. julija 1900; da je župan prejel od udove Marije Mahnič 143 gld., tretjino bratovščine ubogih, kateri znesek se je imel razdeliti med uboge, a se faktično ni razdelil.

Dalje je rekel gosp. dr. Körber, da je vsled nasprotstva občinskega odbora proti načelniku navstala nesposobnost za poslovanje tega občinskega zastopa.

Mi pa vprašamo: kaj je prav za prav zakrivil ta občinski zastop?! Ali je morda grešil s tem, da je od župana zahteval red v upravi in občinske račune, katerih isti za leti 1900 in 1901 ni položil?!

Dr. Körber omenja tudi, da se je umeštila uprava, sestavljena iz upravitelja in dveh členov, katerima se ni oporekalo od nobene strani. Temu nasproti konstatujemo, da dotična člana veliki večini občine še sedaj nista znana, ker ni bilo nič uradno objavljeno.

Ob enem da je — tako je pripovedoval g. Körber — namestništvo poverilo enemu

političnih uradnikov (g. Gasserju) izvedenja volitev v novi občinski zastop.

Z ozirom na podatek gg. interpellantov, da je župan Mahnič zaračunal dve steklenici vina, s katerima da je pogostil okrajnega glavarja, je g. ministerski predsednik zatrdil konečno, da g. glavar ni nikdar vsprejel takega darila! Ozirom na to konstatujemo resnici na ljubo, da je g. glavar — a še to le prisiljen po dolžni uljudnosti — izpil, da ali ne, pol čaše vina, in konstatujemo, da nikdo ni trdil, da je gospod glavar vsprejel oni dve steklenici vina, ampak občinske odbornike je raztogotilo to, da ju je g. župan zaračunal!

Slednjič, po tolikem naporu, je vendar prišlo do tega, da je izložen imenik volilcev v občinskem uradu v Dekani od 14. aprila naprej skozi 4 tedne, to je, do 12. maja. Pismene morebitne reklamacije je vložiti od 5. do 12. maja na občinskem uradu v Dekani. Prva podlaga za pravilno in zakonito izvedenje volitev je imenik volilcev! Pazite torej prvaki, da ta imenik pregledate o pravem času! Volilci občine dekanjske! Sedaj se vam nudi prilika, da se po poštenem in razumnem posvetovanju pripravite za predstoječe volitve, da si izvolite v obč. odbor poštenih in razumnih mož, ki bodo hoteli skrbeti za vas v gospodarskem in narodnem oziru. O č a n.

Vesti iz Kranjske.

* **Velik požar.** Zdenska vas pri Dobropolju je pogorela. Vas je imela 49 števil, a v eni uri je pogorelo 43 gospodarjem. — Ostale so le 4 številke.

Vesti iz Koroške.

+ **Iz Pravelj** tožijo, da postaja mladina vedno bolj razdivjana. Komaj so enega položili v zemljo, ki je bil ubit v poboju, že so si zopet puščali razgreto kri. Neki fantalin je zasadi nekemu drugemu nož v vrat edino radi tega, da mu dokaže, da — se ga ne boji! Le en centimeter da je bila rana daljša, pa bi bil ranjenec izkrmavel. Toliko podivjanosti je v Prevalju, čeprav imajo tam nemšk o šestrazredno šolo!!

Gospodarstvo.

Stanje setve v polovici aprila t. l.

Ozimina se je preko zime v splošnem prav ugodno vzdržala, se dobro razvija in opravičuje večino upanje na dobro žetev. Izjema je v nekaterih krajih na Češkem in vzhodni Galiciji, kjer je ozimina dokaj trpela. Poleg tega so še v nekaterih krajih (Dalje na četrti strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da

je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-

varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva

vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA:

Via Tosa,

vogal

Via Limitana

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 2

(šolsko poslopje)

in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tesarstij, zrcal in slik. Iz-

viruje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gone brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIK ZASTONJ IN FRANKO

Predmeti postavio se na pa obrod

ali železnico franko.

vzh. Galicije poljske miši prouzročile obilo škoda. Vzlie temu je upati, da se škoda popravi, ako nastopi trajno ugodno vreme z gorkim dežjem.

Rž je pokazala vzlie neugodnosti vremena v zadnjem času manj občutljivosti in kaže nekoliko bolje nego pšenica.

Repa je skoraj povsodi dobro prebila zimo in se ugodno razvija. Le v nekaterih močvirnatih krajih Češke in Moravske je zastala v razvitju.

S sejanjem koruze so na Štajerskem in v Bukovini pričeli posamično. Na jugu se pa s tem že živahno bavijo.

Detelja kaže v splošnem ugodno.

Travniki so nekoliko zaostali.

Krompir so v južnih krajih že vsega posadili, v notranjih krajih naše drž. polovico pa so s tem še le v delu. V vzhodnih deželah so ga pa komaj začeli saditi.

Ravno tako obdelovanje sladkorne repe, katere se bo najbrž vsled upadlih cen manj sejalo, na Nižjem Avstrijskem, Češkem in Moravskem dobro napreduje, dočim so jo v vzhodnih deželah komaj začeli sejati.

Hmelj kaže prav dobro.

Vinskatrta se je vsled ugodne zime dobro vzdržala ter se je po vinogradih skoraj vso zimo lahko delalo, tako, da je isto mnogo napredovalo.

Sadno drevje ima letos skoraj povsodi dosti cvetja in upanje vzbujajo posebno jabolka, ki so lani slabo rodila. Ako ne pada več slana, bo za sadje letina prav dobra.

Ker je bila minola zima ugodna, bati se je, da nastopijo večje množine škodljivih merčesev.

Brzjavna poročila.

Siamski prestolonaslednik na Dunaju.
DUNAJ 28. (B.) Siamski prestolonaslednik si je ogledal danes dve vojašnici in je bil vsprejet od nadvojvode Leopolda Salvatorja, kornega poveljnika in mnogo častnikov.

Štrajk v Karpanju.

PAZIN 28. (B.) Zahteve štrajkujočih rudarjev so odklonjene, štrajk traja radi tega dalje. Mir se ni kalil.

Volitve na Francoskem.

PARIZ 28. (B.) Do danes zjutraj je bilo znanih 382 rezultatov. Izvoljenih je 32 konservativcev, 31 nacjonalistov, 53 antiministerijalnih republikanov, 55 republikanov, 40 radikalnih socialistov, 22 socialistov in 1 socialist, ki je pristaš Guesdeja. Potrebni so 118 ožjih volitev.

PARIZ 20. (B.) Pregled izdan od ministerstva ob 4. in pol uri 437 rezultatov. Od teh je 171 ministerijalnih. Od ožjih volitev utegne prispeti 78 mandatov ministerijalnim kandidatom. Ministerstvo računa dosedaj na 249 mandatov. Protiministerijalnih je izvoljenih 124. Od ožjih volitev jim utegne prispeti 19 mandatov. Število protiministerijalnih bi znašalo torej do sedaj 143 mandatov.

PARIZ 28. (B.) Minister za trgovino, Millerand, je v Parizu propal. (Millerand je socialist. Op. ured.) Voljen je nacjonalist.

Loterijske številke, izžrebane dne 26. aprila:					
Dunaj	80	46	81	14	11
Gradee	90	46	28	36	77
Inomost	18	38	86	37	76

Popravek na izjavo »Rojanskega posojilnega in konsumnega društva« od dne 18. aprila 1892.

Ni res, da je bil gospod Ivan Marija Ferluga, bivši krčmar gori rečenega društva, odslovljen iz službe radi neljube pomote tajnika. Marveč je res, da se je zgodilo to radi pomote društvenega uradnika.

To dokažem lahko vsakomur, kogar bi zanimalo to.

ROJAN, 26. aprila 1902.

Anton Bremic,

tajnik rojanskega posojilnega in konsumnega društva.

Javna zahvala.

Najsrčnejšo zahvalo izrekamo vsem onim, ki so ob smrti in pogrebu naše ljubljene Ersilije na katerikoli način izrazili svoje sočutje in sožalje in nje zemске ostanke z molitvami, petjem in venci spremili k večnemu počitku.

Bog plačaj vsem!

Družina Čokova.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via della Stazione 1366 — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejših konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za bojov, kočev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bo di.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v

ulica Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, žensko in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno vsakovrstno obuvalo ter sprejema naročbe na debelo in drobno.

Lastnik: **Peter Rehar.**

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

— Kožuhar in izdelovalec kap —

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Posojila

proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé e. kr. častništvo, vladni, mestni in železniški uradniki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij in privatni uradniki, ki so udje kakega penzijskega zaklada.

Posojila se dajejo proti varščini na nepremičnine, urednostne listine, renté, vžitke, zavarovalne police itd.

Obrniti se na **Hinko Giberti**, ul. Canale 7, I

FONOGRAFI - GRAFOFONI

PIREJENI CILINDRI

za koncerte

(najboljši na svetu)

tudi na plačevanje

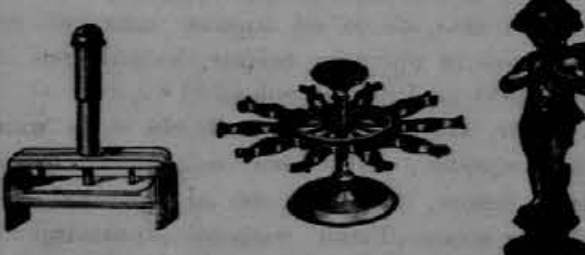
v obrokih.

PEČATI, PEČATNI ROČI

umetno izdelani pečati,

v velikem izboru

Velik izbor najnovejših električnih predmetov kakor: Žepne svetilnice za zdravnike in fotografe, naprsne igele itd.

Velika higijsna novost: **ELASTICNI TAPETI** (za čiščenje obuval) izdelani v močni jekleni zici, uvedeni v prvih bolnišnicah, zavodih prodajalnicah itd. itd.

Pomnoževalni stroj: „**OPTIMUS**“ (popolniti Sapirograf) Kr 28.— v velikosti 22 x 33 cm.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

z raven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)

Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatve so poštne proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča **Josip Stantič** čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in službenecv konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč: nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloyd.

„Andemo de Franz“

kréma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavaka liter po **36** kr.

Črna istraka „ „ **36** „

Istraki refošk „ „ **48** „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.,

črno istrsko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood **50** litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno posrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Velikanski izbor pohištva

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev, tapečarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železniž. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12

Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmjerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozanti št. 1.

priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni

„Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe

karna in sladličarna

avež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna

Anton Breščak v Gorici, Gosposka

ulica št. 14 in ulica

Veturini ima v zalogi v veliki zbirbi pohištva vseh slogov za vask stan od najboljšega izdelka V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime palatno, razne tapečarije itd. Daje tudi na obroke.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini Ponte della Fabbra št. 2, vogal

ul. Torrente. Podružnica Piazza

Pozzo del Mare št. 1. Zaloga izgotovljenih oblek

za moške in dečke priporoča posebno za binkostne

praznike in birmo; obleke za moške od gl. 6.50 do

24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem

izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4,

volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9

do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od

gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah

od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih

cenah. Hlače od moleškina (zlojčeva koža) za delavce,

izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu o. i. gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce

gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter

ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo

točnostjo v slučaju potrebe v 24. urah.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja,

da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28

novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa

po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena! vdobi 100 gl. nagrade.

Kontoaristinjo

zmožno slovensčine in italijansčine išče:

Prva kranjska tovarna t-stenin Žnider-

šič & Valenčič v Il. Bistrici.

Gospodična

vešča slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče službo kot blagajničarka v kaki trgovini.

Ponudbe je poslati na: **Josipino**

Trošt, Male Žablje 265. p. Sv. Križ

Cesta.